

VERSLAG MILIEU- EN KLIMAATRAAD

Datum vergadering: 20.01.2022

Aanwezig: Anne Goedgezelschap, Arnout Ruelens, David De Witte, Erik Nobels, François, Karen Puttemans, Liesbeth Van Peer, Louis De Bruyn, Luc Van Espen, Maxime Deberdt, Mon Schepers, Nicolas Maertens, Nina Van Den Bilcke, Patrick Princen en Stijn Vranckx

AGENDA

- Verwelkoming schepen Princen
- Goedkeuring verslag
- Emissie-inventaris 2019
- Voortgang 2020
- Priors 2021-2022
- Terugkoppeling vergunningen en PFAS
- Agenda volgende vergadering
- Varia

VERWELKOMING SCHEPEN PRINCEN

De raad verwelkomt schepen Patrick Princen op zijn eerste milieu- en klimaatraad. De schepen stelt zich kort voor.

GOEDKEURING VERSLAG

Het verslag wordt goedkeuring mits opmerkingen:

- De agenda van de volgende vergadering zal opgenomen worden in het verslag, alsook op de website www.mechelen.be/milieu-en-klimaatraad
- Er dient opgelet te worden met het gebruik van niet volledig gezuiverd afvalwater in landbouwgebied.

EMISSIONS-INVENTARIS 2019

Voor meer details wordt verwezen naar de presentatie.

Twee groepen van CO₂-equivalente emissies (verder kortweg CO₂) worden gemeten voor grondgebied Mechelen (scope 1 en scope 2 emissies).

- 1) Uitstoot naar de lucht (wagens, stookolie, gasverbranding,...)
- 2) Wat elders verbrand wordt om in Mechelen elektriciteit te leveren

Om de twee jaar wordt een nieuwe inventaris gemaakt. De nieuwe meting wordt vergeleken met de basismeting van 2011 (nulmeting). De emissie-inventaris van 2020 en 2021 zijn nog niet opgemaakt omwille van de emissiefactor en mobiliteitsdata die nog niet ter beschikking zijn. De metingen gebeuren omdat met Europa is afgesproken 20% CO₂ te reduceren tegen 2020 en 40% tegen 2030. Doel is na te gaan hoe we CO₂ naar beneden krijgen (mitigatie). Naast metingen zijn er ook verschillende acties om dit te realiseren (klimaatplan zie verder).

Methodologie (voor meer details wordt verwezen naar rapport):

- Zware/energie-intensieve industrie wordt niet meegeteld (ETS)
- Autosnelweg is ook niet in rekening gebracht
- Mobiliteitsdata is aangepast (verandering model)

De data wordt aangeleverd door VITO. In 2019 behaalden we een reductie van 10%. Om in 2020 een reductie van 20% te halen, moesten we eigenlijk in 2019 een reductie van 18% halen.

Per sector zijn er grote verschillen in emissies (zie grafieken en tabellen). Bij de stadsorganisatie is er een stijging van 1% door veel nieuwe infrastructuur die in gebruik genomen zijn (bibliotheek, nieuwe stadsmagazijn en sportgebouwen). Uit resultaten blijkt dat huishoudens het goed doen, maar dat er meer moet worden ingezet op de tertiaire sector. 35% van de CO₂-uitstoot op grondgebied Mechelen

is afkomstig van de huishoudens. Op de tertiaire sector wordt dieper ingegaan (kantoor, horeca, handel en gezondheidszorg, onderwijs,...). Voor cijfermateriaal wordt verwezen naar de presentatie. De pandemie zal impact hebben op de tertiaire sector en zal zich uiten in cijfers van 2020, en 2021. Er wordt 'absoluut' gerapporteerd, dwz dat de totale uitstoot voor elke sector op het grondgebied wordt aangeleverd. Er wordt een berekening/capita gemaakt, deze levert een daling van 15%/inwoner op.

Voor de totale uitstoot op het grondgebied zitten we niet op schema. Beleidsaanbevelingen:

- Huishoudens: versnelde renovatiegolf
- Tertiaire sector: bijkomende actie nodig
- Mobiliteit: veel besparingspotentieel (datakwaliteit wordt in vraag gesteld)
- Industrie: actie voor middelgrote ondernemingen?
- Stad als organisatie: energetische vastgoedstrategie is nodig
- Landbouw: geen bijkomende actie

Bemerkingen

- Vroeger leverde Futureproofed gegevens aan, nu is dat VITO. De instelling doet dit voor alle gemeenten. Als zij iets aanpassen in hun methode, rekenen zij aanpassingen steeds door om te kunnen blijven vergelijken.
- Door stad Mechelen worden nog twee correcties doorgevoerd die VITO niet doorrekent:
 - 1) de mobiliteitsdata werd opgetrokken (Mobiliteitsdata 2011 = 2013)
 - 2) ETS autosnelwegen worden afgetrokken van de data
- In 2017 werden de data van Futureproofed en deze van VITO inclusief correcties door de stad vergeleken. De resultaten kwamen goed overeen. De correcties werden nagekeken door een studie bureau (Zero emission solutions). Provincie Antwerpen die ook andere emissie-inventarissen nakijkt, keurde de werkwijze goed. VITO levert de data gratis aan, in tegenstelling tot Futureproofed.
- Binnen de tertiaire sector was er een sterke stijging bij de zorgsector. Verhuis van de ziekenhuizen is in 2018 gebeurd. Emissies zijn mogelijk vanuit Duffel overgekomen (verdwijnen van het ziekenhuis daar en nieuw ziekenhuis in Mechelen). Het voormalige ziekenhuis aan Zwartustersvest blijft nog een zekere activiteit behouden.
- Het Vlaams beleid is doorgerekend in het klimaatactieplan 2020, maar nog niet geactualiseerd (hiervoor zal gebruik gemaakt worden van recent geactualiseerde maatregelentool van VITO).
- Eenheden tabel = ton CO2 equivalenten. Welke steden scoren beter per inwoner dan Mechelen? Vergelijking kan niet worden meegedeeld. Genk is wel één van de steden die een hoge reductie behaald heeft. Er wordt geprobeerd om maximaal samen te werken met andere steden (netwerken binnen vvsg). Ze lopen tegen zelfde uitdagingen aan voor de verschillende sectoren. Circulair denken/economie is opgenomen in klimaatplan (CO2 die vervat zit in consumptie -voedsel, bouw en textiel).
- Wimble is enige ETS bedrijf in Mechelen
- Methodologie van VITO kan nagelezen worden op burgemeestersconvenant.be/. De correcties die door de stad werden doorgevoerd zijn terug te vinden in de emissie-inventaris. Deze wordt in februari goedgekeurd door de gemeenteraad en zal daarna ook opgeladen worden in het teamskanaal.
- Waar zit de grootste winst bij huishoudens en loontrekkenden? (Ver)nieuwbouwen en kleine renovaties of nieuwbouw en grote renovaties? Zijn er acties voor huishoudens die het minder breed hebben? Er is nog geen renovatiestrategie maar er wordt wel al gekeken naar renovatiepotentieel. Plan van aanpak wordt nog verder uitgewerkt (via project BE REEL). Er zou grote winst kunnen gehaald worden bij huishoudens en oudere woningen (slecht energielabel) die verhuurd worden. Tegen 2050 moeten alle woningen een energielabel A hebben.
- Huishoudens die rijker zijn kunnen in principe meer investeren in het energiezuiniger maken van hun huis. Maar door hun consumptiegedrag hebben ze wel veel uitstoot. Het is niet omdat de stad rijker wordt dat ze minder uitstoot. Het is niet duidelijk of de impact lokaal zo groot is. Er wordt verwezen naar de avond van Natuurpunt. Leo Van den Broeck (Vlaamse bouwmeester) gaf er een presentatie over hoe bouwpromotoren kunnen gestimuleerd worden om groene ruimte mee te nemen in hun plannen.

- Mahatma Gandhiwijk en Oud Oefenplein zijn nieuwbouw, Geerdegem Schonenberg is nieuwbouw en renovatie. Op de verbruiken is er geen zicht, maar op de voortgang van het renovatieprogramma van Woonpunt wel.
- Er is momenteel een herziening van de stedenbouwkundige verordening. Eisen te hoog stellen (tegen 2050) heeft zijn prijskaartje. Vaak is er een achterstand op de normen omdat bouwwerken pas enkele jaren later starten dan afgeleverde vergunning.

VOORTGANG 2020

In het klimaatplan zijn er werven met verschillende acties. Per actie wordt gekeken of stad 'op koers zit of niet'. 62% van de acties over de werven heen zitten op koers. Werf gezonde lucht zit 59% op koers (acties die niet uitgevoerd zijn zitten vooral bij de tertiaire sector).

Voorbeelden van nieuwe acties in 2020:

- Renovatiestrategie (BE-REEL)
- Nudging energiefactuur (BE-REEL)
- Budgetneutrale leningen (bv. zonnelening) (BE-REEL)
- Planadvies (BE-REEL)
- Duurzame warmte projecten (oa klimaatwijk)
- Klimaatwijken

Lijst met acties wordt overlopen (en wordt later nog aan de raad bezorgd). Bedoeling is dat we samen met de raad gaan bekijken waar de stad verder op kan inzitten.

PRIORS 2021-2022

Prioritaire acties zijn:

- Vastgoedstrategie
- Bouwcode (herziening)
- Alternatieve woonvormen
- Openbaar domein (vb. ontharding)
- Ondernemingen (hier is nog werk aan de winkel)
- Hernieuwbare energie (PV panelen, energiedelen en windmolens)

Synthese van de brainstorm in 3 cluster

- 1) Zonnepanelen
 - Hier komen lokale energieproductie, (coöperatief) energiedelen en het belang van de sociale aspect aan bod.
 - Er is nog ruimte voor PV panelen binnen tertiaire sector, ook publieke sector.
 - Voor erfgoed (vb. begijnhof) dient een vergunning aangevraagd te worden voor het plaatsen van zonnepanelen. Mogelijk kan deze geweigerd worden oww verstoring van het uitzicht. Hier zou optie kunnen zijn om elektriciteit af te nemen van PV-panelen die niet op eigen dak liggen. Vraag wordt gesteld of er geen mogelijkheden zijn op dak van de Nekkerhal.
 - Via Klimaan is er de mogelijkheid om te investeren in zonne-energieprojecten. Stad en Klimaan zouden ook een proefproject opstarten rond Energiegemeenschappen.
 - Iedereen moeten we mee aan boord hebben, geen dualisering. Mensen met lage inkomens/huurders moeten ondersteund worden. Naast financiële argumentatie moet ook gezondheid als aspect meegenomen worden.
- 2) Communicatie
 - Grootschaliger communiceren
- 3) Lage inkomens/huurders
 - Hier komt het verhaal van energiesnoei en energiepunt bij Sociaal Huis aan bod. Daar je terecht kan voor info, advies en begeleiding voor al je vragen over energie(besparing).
 - Mensen vinden vaak de weg niet naar de juiste mensen. Goede communicatie is hierbij belangrijk.
 - De stad moet inzetten op outreachen. Mensen die in een moeilijke situatie zitten (in paniek zijn) gaan zelf vaak de stap niet zetten.
 - Momenteel lopen twee projecten in enkele wijken waarbij verhuurders juridisch bijstand krijgen.

- Verder wordt ook de vraag gesteld of de stad minimeisen kan stellen aan verhuurders? Moet er meer controle/handhaving gebeuren?

Andere:

- Houtstoken is geen alternatief voor het energieprobleem. Hier wordt een werkgroep rond opgestart binnen de milieu- en klimaatraad. Klimaan heeft hier al een werkgroep rond.
- Er wordt nogmaals verwezen naar het verslag van vorige raad: Energyville en de geluidsmuur met geïntegreerde zonnepanelen, en de mogelijkheden om hier in te zetten op lokale energieproductie, energiegemeenschappen en minder lawaai.

TERUGKOPPELING VERGUNNINGEN EN PFAS

Er zijn geen te bespreken omgevingsvergunningsaanvragen.

In teamskanaal (map adviesgroep) kan je alle openbare onderzoeken van de dossiers die de milieu- en klimaatraad bekijkt terugvinden. In de opvolglijst kan je nagaan welke dossiers vergund werden. Het college besliste om de omgevingsvergunningsaanvraag voor de voetbalterreinen KFC Muizen van AGB SAM gedeeltelijk te vergunnen. Hierbij volgde zij het advies van VMM. Deels gunstig advies voor een grondwaterwinning met volgende kenmerken:

- Aard van de winning: een boorput met een diepte van maximaal 17m
- Te vergunnen debieten: maximaal 25 m³ per dag en 1100 m³ per jaar

Volgende raad zal kort een stavaza van het dossier van IVAREM teruggekoppeld worden.

In Mechelen zijn er 3 actieterreinen waar onderzoek wordt gedaan naar PFAS. Voor de voormalige brandweerkazerne en de terreinen van Chemours en Dupont De Nemours zijn er nog geen resultaten van het beschrijvend bodemonderzoek binnen.

Meer info: www.mechelen.be/dageraadstraat en www.mechelen.be/site-chemours-en-dupont-de-nemours

Brabantchrom is een metaalbewerkingsbedrijf (eenmanszaak) dat bij het galvaniseren en verchromen PFAS gebruikte. In opdracht van OVAM is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Resultaten van bodem- en grondwaterstaalname:

- In de bodem werd de toetsingswaarde/bodemsanering (woongebied) niet overschreden
- Overschrijding van de toetsingswaarde/bodemsaneringsnorm voor grondwater ter hoogte van waar dompelbaden stonden: 5 µg/l PFAS > 0,12 µg/l (BSN)

Voorzorgsmaatregelen zijn van toepassing:

- Op en 100 m rond de site op bodemgebruik
- Op en 500 m rond de site op grondwatergebruik

OVAM heeft het bedrijf aangemaand om een beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren. Op 27/1 werd een digitale bewonersvergadering georganiseerd.

Meer info: www.mechelen.be/brabantchrom-pfas

OVAM doet in eerste fase een inventarisatie van brandweerkazernes, terreinen waar brandblus oefeningen op gebeuren door de brandweer en sites waar grote industriële branden op gebeuren. Mogelijk zullen er nog terreinen volgen waar een verkennend bodemonderzoek zal op gebeuren (Ragheno en ook andere brownfieldsites).

AGENDA VOLGENDE VERGADERING

Raad van februari:

Toelichting over de vesten

Raad van maart:

Er is het idee om op zaterdag 19 maart een studievoormiddag te organiseren ism met de milieu- en klimaatraad, Klimaan, buurten, wijken en scholen in wijken. Het programma zou er als volgt uitzien:

- Verslag geluidsmetingen (Prof. Deconinck)
- Stavaza TNO NL over geluidsmuur met geïntegreerde zonnepanelen (interreg) (Dhaenen van Energyville)

- Ecopower over de financiële haalbaarheid project
- Diverse oplossingen kunnen overlopen worden alsook de effectiviteit.

Er kan nog feedback vanuit de milieu- en klimaatraad gegeven worden op het rapport van de geluidsmetingen.

Andere punten voor volgende raden

- Beschermd natuurpark rivierenland/fietstocht
- Rol van kleinschalige landbouw (agrobiodiversiteit/korte keten/ecosysteemdiensten)
- Voortgangsrapport 2022
- Hitteplan: warme dagen – water en stadswaterpompen
- Update warmteplan

VARIA

- Duidelijke instructies voor de leden van de milieu- en klimaatraad om gemakkelijk je weg naar en in teams te vinden.
- Sinds wanneer bestaat milieu- en klimaatraad? Wat heeft raad samen kunnen realiseren met de stad en voor de bewoners?

Afsprakennota en opvolgtabel zijn terug te vinden in teams. De nota en de verslagen zijn terug te vinden op de website.

- Korte keten activiteit van Avansa:
 - o Op woensdagvoormiddag 2 februari organiseert Avansa in Het Predikheren in Mechelen een lezing rond het thema Korte Keten. Info en inschrijven via deze link: [Avansa regio Mechelen | In Perspectief - Korte keten \(avansa-regiomechelen.be\)](https://avansa-regiomechelen.be)
 - o Op vrijdag 11 maart kan je de theorie in de praktijk ervaren tijdens de fietstocht Korte keten en afvalvrij winkelen. Info en inschrijven via deze link: [Avansa regio Mechelen | Korte keten en afvalvrij winkelen \(avansa-regiomechelen.be\)](https://avansa-regiomechelen.be)